

Beslutningsforslag nr. B 23. Fremsat den 15. november 1988 af Riishøj (SF), Gade (SF), Inger Harms (SF), Birgitte Husmark (SF) og Ebba Strange (SF)

Forslag til folketingsbeslutning om opfølgning af Danidas handlingsplan

Folketinget opfordrer regeringen til ved opfølgning af Danidas handlingsplan at lægge vægt på følgende:

- a. at fastholde, at fattigdomsorienteringen forbliver det grundlæggende princip for dansk bistandspolitik, og styrke indsatsen for opfyldelse af målsætningen, og som følge heraf sikre,
- b. at andelen af de bistandsmidler, der tilgår lavindkomslændene syd for Sahara, ikke falder og fra listen over samarbejdslande at se bort fra Thailand, Costa Rica, Burma, Egypten, Filippinerne og Indonesien,
- c. at lade gennemføre en uvildig bedømmelse af kvaliteten af de danske erhvervsleverancer med henblik på at hæve leverancerens kvalitet og at kortlægge og analysere dansk erhvervslivs muligheder for at bidrage positivt til den form for bistand, der svarer til de officielle danske målsætninger,
- d. ud fra det grundlæggende princip om fattigdomsorientering i højere grad tage hensyn til:
 - bedring af ulandskvindernes vilkår,
 - genopretning af miljøet,
 - samhandelen og økonomisk samarbejde ulandene imellem og
 - forbedring af menneskerettighedssituationen i modtagerlandene
- e. i højere grad at se dansk ulandspolitik i sammenhæng med den samlede danske økonomiske politik i forhold til Den Tredje Verden, herunder i internationale økonomiske organisationer og i den hensigt at styrke en sammenhængende udviklingspolitik. Regeringen skal senest ved udgangen af 1989 give Folketinget en redegørelse for disse sammenhænge.

Redegørelsen skal vise, hvordan Danmark bedre kan bidrage til at formindske handelsprotektionismen over for ulandene, sikre gennemførelse af en gældslettelse og forbedre kvaliteten af den bistand, der ydes via EF og FN-systemet.

Bemærkninger til forslaget

Med offentliggørelsen af Danidas handlingsplan 1988 er der åbnet op for en hårdt tiltrængt debat om de langsigtede mål for dansk ulandspolitik og midlerne til realisering af målene. Der er grund til at hilse såvel debatten som den større åbenhed velkommen, hvilket gælder ikke mindst de delrapporter, som behandler Danmarks samarbejde med bestemte udviklingslande.

Udgangspunktet for planen er en jævn stigning i bistanden op til 1 pct. af bruttonationalindkomsten (BNI) i 1992 og som hidtil med en nogenlunde ligelig fordeling mellem den multilaterale og den bilaterale bistand.

Forslagsstillerne har noteret sig, at planen i ord slår til lyd for fattigdomsorientering af bistanden, for miljøet og en bæredygtig udvikling, for inddragelse af landbefolkningen, for bedring af kvindernes vilkår og respekt for menneskerettighederne. Der foreslås en omlægning af industriinvesteringerne væk fra den tunge kapitalkrævende industri til små og mellemstore virksomheder.

Debatten om handlingsplanen har især været koncentreret om forskydningerne i landevalget og om ønsket om tættere erhvervsbinding af bistanden. Det forekommer med god grund mange at være i strid med det overordnede mål for fattigdomsorientering, når der i handlingsplanens afsnit om valget af samarbejdslande (s. 10 f) indgår følgende selvstændige hensyn: »Hensynet til at fremme dansk erhvervslivs deltagelse i bistandsfinansierede aktiviteter og dermed dansk beskæftigelse, og til at bistandsindsatsen på lidt længere sigt kan skabe grundlag for en kommercielt finansieret dansk eksport«.

Spørgsmålet er, om det ikke i virkeligheden er *denne* målsætning, der slår igennem, når der lægges op til en forskydning af bistanden bort fra Afrika over til Asien og til nye lande som Thailand, Indonesien, Filippinerne og Costa Rica. Der fremføres i handlingsplanen ikke overbevisende argumenter for at opprioritere bistanden til disse lande.

Adskillige internationale rapporter har understreget, at netop landene i Afrika syd for Sahara udgør det vigtigste udviklingsproblem i verden. Der er brug

for *øget* støtte til at løse dette problem. Derfor er det betænkeligt, at handlingsplanen ikke prioriterer en forøgelse af den danske støtte til Afrika højt. Tværtimod fremgår det uden dybere begrundelse, at et af de andre hensyn, der er indgået i valget om samarbejdslandene (s. 11), er »Hensynet til at sikre, at der bliver en rimelig fordeling mellem asiatiske og afrikanske lande, samt at der bliver en vis dansk bistandsindsats i Centralamerika, hvilket konkret betyder, at de asiatiske lande skal have mere end hidtil. En sådan omlægning til fordel for Asien vil ud over at mindske bistanden til lavindkomstlandene i Afrika vanskeliggøre en styrkelse af bistanden til Mellemamerika, som der er stærke argumenter for. Grunden til omlægningen kan kun være, at fattigdomsmålsætningen skal nedprioriteres til fordel for selvstændige danske eksportinteresser, jf. fornævnte citat fra handlingsplanens afsnit om landevalget.

Af disse grunde fastslås det i beslutningsforslagets punkt b, at den andel af bistanden, der ydes til Afrikas lavindkomstlande, som minimum fastholdes, og at en række lande, der enten har et relativt højt gennemsnitligt levestandardniveau eller modtager betragtelig bistand fra anden side, *udgår* fra listen af samarbejdslande. Forud for valget af hvert nyt samarbejdsland skal der opstilles en konkret plan for, hvordan dansk bistand til disse lande skal sammensættes for at sikre fattigdomsorientering, bæredygtighed, kvindespekt og menneskeretsstøtte. Denne del af målsætningen må gøres lige så konkret som 50 pct.-reglen for multilateral og bilateral bistand.

Efter forslagsstillerens opfattelse vil dansk erhvervsliv være i stand til at levere varer og tjenesteydelser, der målrettes mod at hjælpe de fattigste lande og således, at hjælpen når ud til de dårligst stillede befolkningsgrupper. Men vi savner en kortlægning af, hvor langt vi er *naet*, og *hvordan* vi når dertil. Det forudsætter en uvildig analyse af kvaliteten af de eksisterende danske erhvervsleverancer. Før dette er sket, vil det være forkert af bistandsmidler at oprette den særlige flexfond og fastslå bestemte procenter på omfanget af de danske leverancer. Flexfonden bør

under ingen omstændigheder etableres med bidrag fra ulandsmidlerne.

Efter forslagsstillernes opfattelse skal bindingen være *betinget*, dvs. bestemt ud fra graden af kvalitet set i forhold til den grundlæggende målsætning om at hjælpe de fattigste befolkningsgrupper og i den sammenhæng i videst muligt omfang nå ulandskvinderne og bidrage til genopretning af naturgrundlaget.

I den forbindelse er det vigtigt at få analyseret, jf. punkt c, hvilke potentialer der er i dansk industri med hensyn til bistand på miljøområdet, med hensyn til varer og ydelser, der teknologisk opfylder behovene blandt de fattigste befolkningsgrupper etc. Kun ved en sådan kortlægning kan *formålet* med bistanden være det overordnede kriterium, dvs. at målopfyldelse bestemmer dansk erhvervslivs rolle og ikke omvendt.

Efter forslagsstillernes opfattelse ses dansk ulandspolitik i for ringe grad i sammenhæng med de generelle tendenser i international økonomi og med den danske indsats i de internationale organisationer. Ganske små udsving i de internationale råvarepriser og i renteniveaet har store følger for ulandenes økonomi, ligesom følgerne af de rige landes protektionisme i handelen med Den Tredje Verden har kolossal betydning for den internationale økonomiske verdensorden.

Forslagsstillerne opfordrer, jf. punkt e, regeringen til at give Folketinget en redegørelse for disse sammenhænge og herunder for, hvordan Danmark forsøger at realisere de bistandspolitiske målsætninger i de internationale økonomiske organisationer. En sådan samlet redegørelse skal foreligge senest ved udgangen af kalenderåret 1989.

Regeringen bør også redegøre for, hvordan Danmark gør sin indflydelse gældende i forhandlingerne om den kommende Lomé IV-konvention og bidrager til forbedring af EF's udviklingsprogrammer. Det er dybt foruroligende, når man i handlingsplanen s. 85 kan læse følgende: »På grund af den hidtidige begrænsede evaluering af EF's bistand og Kommissionens manglende vilje til at delagtiggøre medlemslandene i indholdet af de udarbejdede evalueringsrapporter, er det vanskeligt at foretage en egentlig vurdering af bistandens kvalitet«.

På ganske samme måde bør den bistand, der ydes gennem FN-systemet, gives til de organisationer der bedst lever op til målsætningerne for dansk bistand. Kortlægningen af sammenhængen mellem dansk ulandspolitik og de globale økonomiske problemer, herunder også den danske støtte til og politik i de internationale økonomiske organisationer, skal bidrage til, at den danske indsats i størst mulig grad lever op til de målsætninger for ulandsbistanden, der er anført i dette beslutningsforslag.